

Vyhotovil: Odbor právní

Datum: 20. 1. 2023

Přehled změn ve verzi 5 Pokynů pro zadávání zakázek pro programy spolufinancované z rozpočtu SFŽP ČR

Vážení žadatelé / příjemci prostředků žádající o poskytnutí prostředků z rozpočtu SFŽP ČR,

dne 10. 1. 2023 nabyla účinnosti verze 5 Pokynů pro zadávání zakázek pro programy spolufinancované z rozpočtu SFŽP ČR (dále jen „Pokyny SFŽP ČR“), upravující pravidla pro zadávání zakázek a administraci zakázek / veřejných zakázek spolufinancovaných z rozpočtu SFŽP ČR v rámci příslušného programu¹. Verze 5 Pokynů SFŽP ČR nabyla oproti verzi 4, účinné ode dne 10. 8. 2021, rozsáhlých změn. Účelem tohoto článku je Vám v krátkosti představit nejzásadnější změny. Zároveň upozorníme, že ustanovení Pokynů SFŽP ČR jsou, zejména co se týče postupu při zadávání zakázek, často mírnější než ustanovení zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZVZ“), a proto musí dbát zadavatel obezřetnosti při zadávání veřejných zakázek dle ZZVZ.

1. NOVÉ PŘÍLOHY

Nově obsahují Pokyny SFŽP ČR celkem 7 nezávazných příloh. Z Pokynů SFŽP ČR byla odstraněna příloha obsahující obchodní podmínky zakázek / veřejných zakázek na stavební práce a přidán vzor Oznámení o výsledku výběrového řízení, Čestného prohlášení k vyloučení střetu zájmů a Čestného prohlášení ve vztahu k ruským / běloruským subjektům. Důvodem je usnadnění vyhotovení zadávacích podmínek zadavateli (zejména v souvislosti k prokazování vztahu k ruským / běloruským subjektům, kdy Pokyny SFŽP ČR zavádí nové povinnosti, viz níže bod 12).

2. VÝJIMKA Z PŮSOBNOSTI POKYNŮ SFŽP ČR PŘI ZADÁVÁNÍ SEKTOROVÉ ZAKÁZKY

Nově se působnost Pokynů SFŽP ČR, tj. povinnost zadávat postupy upravenými v jejich 2. části, nevztahuje ani na zadávání sektorových zakázek, které splňují podmínky pro použití výjimky stanovené v § 158 až 160 ZZVZ. To znamená, že zadavatel zadávající sektorovou veřejnou zakázku malého rozsahu či podlimitní veřejnou zakázku, nebude povinen postupovat podle Pokynů SFŽP ČR.

Pozn.: Zadávání nadlimitní sektorové veřejné zakázky je i nadále upraveno ZZVZ.

3. LIMIT PRO STANOVENÍ ZAKÁZKY MALÉHO ROZSAHU PŘI APLIKACI VÝJIMKY Z PŮSOBNOSTI POKYNŮ SFŽP ČR

Výjimka z působnosti Pokynů SFŽP ČR se doposud aplikovala na zakázku malého rozsahu, jejíž předpokládaná hodnota byla nižší než 500.000/2.000.000/6.000.000 Kč bez DPH. Nyní se může jednat

¹ Dostupné zde: [Pokyny pro zadávání veřejných zakázek SFŽP ČR - SFŽP ČR \(sfzp.cz\)](#).

o zakázku malého rozsahu, jejíž předpokládaná hodnota je rovna nebo nižší než 500.000/2.000.000/6.000.000 Kč bez DPH. Došlo tak ke sjednocení terminologie v rámci dokumentu.

4. VÝJIMKA Z POVINNOSTI DODRŽOVAT ZÁSADU ODPOVĚDNÉHO ZADÁVÁNÍ

Povinnost dodržovat zásadu odpovědného zadávání nově neplatí pro žadatele / příjemce prostředků, který není zadavatelem podle § 4 odst. 1 až 3 ZZVZ a zároveň podpora poskytovaná na takovou zakázku není vyšší než 50 %. Jedná se o tzv. „nezadavatele“.

5. STANOVENÍ PŘEDPOKLÁDANÉ HODNOTY ZAKÁZKY

K výrazné změně došlo při stanovení předpokládané hodnoty zakázky. Nově se tato stanoví před zahájením výběrového řízení a zároveň následně před zadáním zakázky. V případě zadání zakázky na základě výjimky dle odst. 1.3.1 (např. zadání zakázky malého rozsahu, jejichž předpokládaná hodnota je rovna nebo nižší než 500.000 Kč bez DPH) stanoví zadavatel předpokládanou hodnotu zakázky před zadáním této zakázky. Zároveň platí, že budou-li překročeny limity podle odst. 2.3.2 (2.000.000 Kč bez DPH v případě zakázky na dodávky a/nebo služby, nebo 6.000.000 Kč bez DPH v případě zakázky na stavební práce) nesmí zadavatel uzavřít smlouvu a musí zadat zakázku postupy odpovídajícími hodnotě platné k okamžiku zadání zakázky; to neplatí pro tzv. „nezadavatele“.

Tímto ustanovením došlo k jasné definici postupu zadavatele při stanovení předpokládané hodnoty zakázky, kdy v praxi vznikaly aplikační problémy. Např. zadavatel stanoví předpokládanou hodnotu zakázky před zahájením výběrového řízení na základě položkového rozpočtu vypracovaného projektantem ve výši 5.600.000 Kč bez DPH. Jedná se tedy o zakázku malého rozsahu, kterou zadavatel zadává dle Pokynů SFŽP ČR, neboť nespadá do působnosti ZZVZ. V průběhu výběrového řízení však obdrží zadavatel nabídky, kdy nejlevnější z nich činí 6.100.000 Kč bez DPH. V souladu s novým ustanovením je zadavatel povinen určit okamžik stanovení předpokládané hodnoty i před zadáním zakázky. A jelikož se s ohledem na hodnotu nejlevnější nabídky jedná o podlimitní veřejnou zakázku dle ZZVZ, je zadavatel povinen takovou veřejnou zakázku zadat v příslušném druhu zadávacího řízení a původní výběrové řízení zrušit.

Pozn.: Stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky zadávané dle ZZVZ se řídí pravidly ZZVZ. Nicméně důsledky případu, kdy vysoutěžená cena překročí limity stanovené ZZVZ, mohou být pro zadavatele stejné jako v případě postupu dle Pokynů SFŽP ČR. Proto se doporučuje i zde zadávací řízení zrušit a veřejnou zakázku vyhlásit v odpovídajícím režimu.

6. PROKÁZÁNÍ ZPŮSOBILOSTI VYZVANÝCH DODAVATELŮ NA VÝZVU SFŽP ČR

V uzavřené výzvě vyzývá zadavatel pouze takové dodavatele, o kterých důvodně předpokládá, že jsou způsobilí požadované plnění poskytnout a jsou schopni toto prokázat. Nyní postačí, aby toto prokázání učinili až na výzvu SFŽP ČR. Povinnost prokázat způsobilost tak i nadále trvá a odpovědnost za její prokázání leží i nadále na straně zadavatele.

7. ZPŮSOB PODÁNÍ NABÍDKY

V praxi se vyskytovaly situace, kdy zadavatelé v rozporu se zásadou transparentnosti a zajištěním povinnosti neotevřít nabídky před uplynutím lhůty pro podání nabídek umožnili podávat nabídky např. prostřednictvím e-mailu či datové schránky, neboť měli za to, že se jedná o elektronický nástroj. Definice elektronického nástroje však byla od počátku uvedena v kapitole „Pojmy“, přičemž za elektronický

nástroj se považuje programové vybavení, případně jeho součásti, které jsou spojeny se sítí nebo službou elektronických komunikací a umožňují prostřednictvím této sítě nebo služby příjem nabídek, předběžných nabídek,..., v elektronické podobě, včetně jejich zpracování zahrnujícího digitální kompresi a uchování dat a pořízení záznamů o provedených úkonech, jež jsou nedílnou součástí jejich programového vybavení. Nejedná se tedy o e-mail či datovou schránku. Informace o nemožnosti podat nabídku prostřednictvím e-mailu či datové schránky tak byla pro lepší orientaci explicitně uvedena v poznámce pod čarou v části dokumentu upravující obsah Výzvy k podání nabídek.

8. ÚČAST PŘI OTEVÍRÁNÍ NABÍDEK U ZAKÁZEK VYŠŠÍ HODNOTY

Nově musí být součástí Výzvy k podání nabídek u zakázky vyšší hodnoty povinnost uvést informaci, že otevírání nabídek se mohou zúčastnit účastníci, kteří podali nabídku ve lhůtě pro podání nabídek, vyjma případu, kde se jedná o otevírání nabídek v elektronické podobě prostřednictvím elektronického nástroje. Tato povinnost je zpracováním zásady transparentnosti u zakázek vyšší finanční hodnoty.

9. PROKÁZÁNÍ KVALIFIKACE ÚČASTNÍKA VÝBĚROVÉHO ŘÍZENÍ

Zcela zásadních změn dostalo prokázání kvalifikace účastníka výběrového řízení. I nadále je na vůli zadavatele, zda požadavky na prokázání kvalifikace účastníka výběrového řízení bude či nebude požadovat. Doposud byl zadavatel (v případě, že je požadoval) povinen při jejich stanovení vždy uplatnit ust. § 81 až 85, § 87 a 88 ZZVZ. Nyní musí zadavatel přiměřeně vzhledem ke složitosti a rozsahu předmětu zakázky stanovit, která kritéria kvalifikace požaduje a minimální úroveň pro jejich splnění.

Zatímco doposud byl zadavatel povinen požadovat prokázání kvalifikace účastníka výběrového řízení pouze čestným prohlášením, nyní předkládají dodavatelé doklady o kvalifikaci v nabídkách v kopiích, nebo pokud to zadavatel umožní, je mohou nahradit čestným prohlášením.

Nově nemusí doklady prokazující základní způsobilost a/nebo profesní způsobilost týkající se výpisu z obchodního rejstříku nebo jiné obdobné evidence (pokud je zadavatel požaduje) prokazovat splnění požadovaného kritéria způsobilosti nejpozději v době 3 měsíců přede dnem podání nabídky. Nicméně SFŽP ČR doporučuje zadavatelům, aby i nadále požadovali prokázání splnění těchto kritérií způsobilosti nejpozději v určité době (3 měsíce, případně déle) přede dnem podání nabídky, neboť pouze tak může být zajištěno, že se do výběrového řízení přihlásí dodavatelé dostatečně kvalifikovaní v relevantním čase.

Dosud byl zadavatel povinen při plnění předmětu zakázky zajistit, aby se poddodavatel, který za dodavatele prokazoval kvalifikaci, podílel na plnění ve stejném rozsahu, v jakém prokázal za dodavatele kvalifikaci. Nyní sám zadavatel stanoví pravidla pro prokázání části kvalifikace jinou osobou, bude-li taková pravidla vyžadovat. Nicméně SFŽP ČR opět doporučuje zadavatelům, aby i nadále požadovali, aby se poddodavatel, který za dodavatele prokazoval kvalifikaci, podílel na plnění ve stejném rozsahu, v jakém prokázal za dodavatele kvalifikaci, neboť jenom tak může zadavatel zajistit, že bude plněno skutečně kvalifikovaným dodavatelem.

Co se týče požadavků na specifikaci případných poddodavatelů (identifikační údaje) a věcné vymezení plnění dodaného jejich prostřednictvím, předchozí znění Pokynů SFŽP ČR stanovovalo další pravidla v této oblasti (zakázky zahrnující umístění nebo montáž, zákaz poddodavatelského plnění). Nyní je na vůli zadavatele, jak tyto požadavky stanoví.

Ačkoliv došlo v oblasti prokazování kvalifikace účastníka výběrového řízení a ve vztahu k případným poddodavatelům ke značnému zmírnění, zadavatel i nadále nesmí při stanovení těchto požadavků opomenout dodržování základních zásad.

Pozn.: V této oblasti důrazně upozorňujeme, že ustanovení ke kvalifikaci dodavatelů/poddodavatelů dle ZZVZ se značně liší od ustanovení Pokynů SFŽP ČR.

10. VÝHRADA ZMĚNY ZÁVAZKU ZE SMLOUVY

Pokyny SFŽP ČR nyní obsahují explicitní ustanovení, dle kterého se za podstatnou změnu závazku ze smlouvy na zakázku nepovažuje uplatnění vyhrazených změn závazku ze smlouvy na zakázku, pokud jsou podmínky pro tuto změnu a její obsah jednoznačně vymezeny a změna nemění celkovou povahu zakázky. Taková změna se může týkat rozsahu dodávek, služeb nebo stavebních prací, ceny nebo jiných obchodních nebo technických podmínek. Typickým příkladem takové vyhrazené změny je inflační doložka. Pokyny SFŽP ČR tak reagují na aktuální situaci způsobenou rapidním nárůstem inflace, kdy dodavatelé nejsou schopni poskytovat plnění za předem vysoutěžené ceny a zároveň není možné cenu navýšit bez toho, aby nebyla naplněna skutková podstata podstatné změny smlouvy. Řešením této situace je oprávnění zadavatele vyhradit si v zadávacích podmínkách možnost uplatnit vyhrazenou změnu závazku při konkrétně nastalé situaci v budoucnu. Nezbytností je, aby Výzva k podání nabídek povinně obsahovala výhradu změny závazku ze smlouvy (bude-li tato výhrada využita) a zároveň byla do předpokládané hodnoty zakázky zahrnuta i předpokládaná hodnota změn závazků ze smlouvy.

Příklad: zadavatel si v zadávacích podmínkách vyhradí změnu závazku ze smlouvy spočívající v navýšení nabídkové ceny v případě, že inflace vyhlášená Českým statistickým úřadem přesáhne X %, kdy nabídková cena se navýší o stejné procento jako vyhlášená inflace.

11. VÝPOČET CENOVÉHO NÁRŮSTU PŘI ZMĚNĚ SMLOUVY

V nové úpravě došlo k odstranění ustanovení týkajících se cenového nárůstu v případě změny smlouvy. Zatímco doposud nesměl celkový cenový nárůst přesáhnout 30 % původní hodnoty závazku, nyní již toto pro účely Pokynů SFŽP ČR neplatí. Nicméně do Pokynů SFŽP ČR bylo doplněné ustanovení, dle kterého nesmí být při provedení změn překročeny limity dle odst. 2.3.2, tj. limit pro stanovení zakázky malého rozsahu. To neplatí pro tzv. „nezadavatele“. Zjednodušeně řečeno, nyní může být cenový nárůst vyšší než 30 % původní hodnoty závazku, nesmí však nastat situace, kdy se z původní zakázky malého rozsahu tímto navýšením stane podlimitní veřejná zakázka. Zároveň platí, že ustanovení § 222 ZZVZ musí být dodrženy.

Pozn.: Cenový nárůst při změně smlouvy dle § 222 odst. 9 ZZVZ i nadále platí! Ačkoliv by změna smlouvy dle ZZVZ měla dle chystané novely ZZVZ také dostát úprav, k její účinnosti pořad nedošlo a proto je výše uvedený odstavec ZZVZ pořád platný.

12. POVINNOSTI VE VZTAHU K RUSKÝM / BĚLORUSKÝM SUBJEKTŮM

S ohledem na situaci na Ukrajině přijala EU opatření, která zavádí mezinárodní sankce proti Rusku a Bělorusku. Tyto sankce mají dopad i do oblasti veřejných zakázek, přičemž žadatelé / příjemci prostředků jsou povinni zajistit splnění povinností vyplývajících z uvedených opatření, kdy tyto se vztahují nejen na zadavatele veřejných zakázek dle ZZVZ, ale i na zadavatele zakázek dle Pokynů SFŽP ČR. Jelikož se v této věci jedná o rozsáhlou problematiku, odkazujeme na Metodiku Ministerstva pro

místní rozvoj o dopadu mezinárodních sankcí proti Rusku a Bělorusku do oblasti veřejných zakázek, dostupná zde: <https://portal-vz.cz/wp-content/uploads/2019/12/Dopad-sankc%C3%AD-proti-Rusku-a-B%C4%9Blorusku-do-oblasti-ve%C5%99ejn%C3%BDch-zak%C3%A1zek.pdf>.

SFŽP ČR za účelem zjednodušení administrace související se splněním výše uvedených povinností vyhotovilo novou nezávaznou přílohu – vzor čestného prohlášení ve vztahu k ruským / běloruským subjektům.

13. VERTIKÁLNÍ SPOLUPRÁCE, ZADÁNÍ PŘIDRUŽENÉ OSOBE

Značných změn dostala i ustanovení týkající se vertikální spolupráce a zadání přidružené osobě. Nově již není nutné dokládat SFŽP ČR od určité hodnoty průzkum trhu prokazující, že cena plnění odpovídá ceně obvyklé v místě plnění při zachování srovnatelné kvality. Pro tyto účely nyní postačí doložit SFŽP ČR pouze čestné prohlášení. Upozorníme však, že čestné prohlášení není pouhý papír, který zadavatel bez dalšího jenom podepíše. Skutečnosti uvedené v čestném prohlášení musí být založeny na objektivních a ověřitelných faktech.

Žadatelé / příjemci prostředků jsou nyní odpovědni nejen za zadání plnění „svému“ dodavateli, ale i za případy, kdy „jejich“ dodavatelé zadají toto plnění dál dalšímu dodavateli. I toto zadání dalšímu dodavateli musí totiž, za splnění určitých podmínek, podléhat postupům dle ZZVZ nebo postupům dle Pokynů SFŽP ČR. Příklad: Město Dolní uzavře smlouvu na služby na základě vertikální spolupráce dle § 11 ZZVZ v hodnotě 3.000.000 Kč bez DPH s dodavatelem Technické služby Města Dolní (dále jen „TS Dolní“), které jsou příspěvkovou organizací Města Dolní. TS Dolní pak mají zájem zadat část plnění z této smlouvy v hodnotě 2.500.000 Kč bez DPH konkrétnímu dodavateli ABC s.r.o. Jelikož jsou však TS Dolní zadavatelem ve smyslu § 4 odst. 1 písm. d) ZZVZ a mezi TS Dolní a dodavatelem ABC s.r.o. nejsou naplněny podmínky vertikální spolupráce dle § 11 ZZVZ, jsou TS Dolní s ohledem na předpokládanou hodnotu části plnění ze smlouvy uzavřené s Městem Dolní ve výši 2.500.000 Kč bez DPH (podlimitní veřejná zakázka na služby) povinny zadat tuto část plnění v příslušném zadávacím řízení dle ZZVZ.

Smyslem spolupráce mezi zadavatelem a „jeho“ dodavatelem“ nesmí být vykazování zisku ve prospěch zadavatele. Takové jednání je v rozporu s účelem příslušných ustanovení o vertikální spolupráci a zadání přidružené osobě. V případě přímého zadání ve smyslu § 11, § 12, § 155 a § 156 ZZVZ je proto možné poskytnout podporu pouze na způsobilé výdaje, které skutečně vznikly v souvislosti s realizací projektu. Prostředky z rozpočtu SFŽP ČR nelze poskytnout na jakýkoliv zisk (ziskovou marži) vzniklý z poskytovaného plnění dle přímého zadání mezi žadatelem / příjemcem prostředků a ovládaným dodavatelem / přidruženou osobou / společným podnikem. V případě identifikace takové situace bude vykázaný zisk (zisková marže) vždy považován za 100% nezpůsobilý výdaj vzhledem k vydefinování způsobilosti výdajů.

Ačkoliv je spolupráce mezi zadavatelem a „jeho“ dodavatelem pro zadavatele, minimálně z hlediska administrace, značně výhodná, je potřeba mít na paměti, že taková spolupráce je možná pouze za explicitně stanovených podmínek, které je zadavatel povinen nejen naplnit, ale jejich naplnění i prokázat. Prokázání této skutečnosti je přitom v plné odpovědnosti zadavatele, za jehož účelem je zadavatel nyní povinen doložit SFŽP ČR formulář s názvem „Přehled celkové činnosti ovládané osoby“, dostupný zde: [Formulář - Přehled celkové činnosti ovládané osoby - SFŽP ČR \(sfzp.cz\)](#).

14. ZRUŠENÍ EX ANTE KONTROLY

Doposud prováděl SFŽP ČR kromě jiného i ex ante kontrolu výběrového/zadávacího řízení, tj. kontrolu zadávacích podmínek před zahájením výběrového/zadávacího řízení. Tento typ kontroly již nebude SFŽP ČR nadále provádět.

15. DOKLADY V RÁMCI EX POST KONTROLY VÝBĚROVÉHO/ZADÁVACÍHO ŘÍZENÍ A EX POST KONTROLY UZAVŘENÍ SMLOUVY

V souvislosti se zavedením nové povinnosti (prokázání vztahu k ruským / běloruským subjektům), splněním jiných povinností již stanovených Pokyny SFŽP ČR (zejména vyloučení střetu zájmů a zjištění skutečného majitele vybraného dodavatele) či prokázáním splnění podmínek pro uzavření smlouvy napřímo (zadání zakázky jako sektorové veřejné zakázky, zadání zakázky v rámci vertikální spolupráce či zadání přidružené osobě), je žadatel / příjemce prostředků povinen doložit SFŽP ČR za účelem ex post kontroly další doklady prokazující splnění podmínek stanovených Pokyny SFŽP ČR.